

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Meditationum evangelicarum pars secunda, hoc est:
Solida, ad discendam & exercendam, ex evangeliis tam
dominicalibus quam festivalibus Christi & sui-ipsius
notitiam, informatio**

Creide, Hartmann

Francofurti ad Moenum, 1682

In festo nativitatis Christi

[urn:nbn:de:bsz:31-126164](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-126164)

in nos effundere potuit, quàm incarnatione filii sui, 1. Joh. 4. v. 9.

Utrumque igitur credendum est nobis, & quod Servator noster verus Deus sit à patre ab æterno genitus, Psal. 2. v. 7. Hinc Ignatius : *Qui tollit divinitatem Christi, Diabolus est, & hostis omnis justitie* : Et quod verus homo sit, semen mulieris, Gen. 3. v. 15. fructus ventris Mariæ, Luc. 1. v. 42. Justum germen Davidis, Jerem. 23. v. 5. Nam ut Damascenus ait : τὸ ἀπρόσληπτον ἀδιεργάτευτον, quod non assumptum non curatum. Propterea Diabolos in æternum damnatos esse oportet, quoniam non Angelos. sed semen Abrahamæ Christus assumpsit, Hebr. 2. v. 16. Qui hoc novit, satis

doctus est ad regnum cœlorum, Matth. 13. v. 52. gratusque erit Christo Servatori. Quando igitur die ultimo post Johannem venturus est, dividens dolores furoris sui, super omnes, qui hunc primum & novissimum despexerunt, ejusque verba perverterunt : hos, qui notitiam ipsius probè didicerunt, donabit perfectâ justitiâ, Sap. 15. v. 3. & in æternam gloriam introducet, ubi non ex parte cognoscemus, 1. Cor. 13. v. 10. sed omnes à Deo docti, Jer. 31. v. 34. Dominum sicuti est videbimus, 1. Joh. 3. v. 2. imò à facie ad faciem, 1. Cor. 13. v. 12. Quod largiatur nobis cœlestis Pater, per Dominum & Servatorem nostrum, Jesum Christum in Spiritu Sancto, Amen.

In Festo Nativitatis Christi.

Evangelium Luc. 11. v. 1. usq. ad 15.

EXORDIUM.

Cum Patriarcha Jacobus, aliquando rure sub dio pernoctaret, tulit de lapidibus, qui jacebant, & supponens capiti suo, dormivit in eodem loco. Viditq; in somnis scalam stantem super terram, & cacumen illius tangens cœlum : Angelos quoque Dei ascendentes & descendentes per eam ; & Dominum innixum scalæ dicentem sibi : Ego sum Dominus Deus Abraham, patris tui, & Deus Isaac. Terram, in qua dormis, tibi dabo, & semini tuo. Eritque semen tuum sicut pulvis terræ ; dilataberis ad Orientem & Occidentem, & Septentrionem & Meridiem : benedicentur in te, & in semine tuo cunctæ tribus terræ, Gen. 28. v. 11. & seqq.

Hæc mysticè intelligenda veniunt.

Nam somnium hominis non scriberetur, nisi

magnum pietatis mysterium in eo præfiguraretur, Augustinus ait.

1. *Ratione facti.* Nam τ. cœlum aperiēbatur. Sic æternus Dei Filius in incarnatione sua quasi cœlum dirupit, Es. 45. 8. & 64. v. 1. & pastores in regione Bethlehemiticâ claritate sua circumfulsit, Luc. 2. 9. ut indicaret, se esse Dominum de cœlo, 1. Cor. 15. v. 47. splendorem gloriæ, & characterem substantiæ ejus, Hebr. 1. v. 3.

2. *Scala stabat super terram, & cacumen illius tangebatur cœlum.* Sic Christus est justum germen Davidis, & tamen quoque Jehova Zidkenu, Jehova justitia nostra, Jer. 23. v. 5.

3. *Scala habebat duo ligna erecta, statuta, quæ per transversalia connexa erant, & scalam constituēbant.* Sic in Christo due sunt naturæ, divina & humana.

Sola

Sola divina non potuit nos transferre in cœlum, neque sola humana; propterea Messiam oportebat *θεὸς ὁμοιωθεὶς* esse in una persona: Deum quidem; ut posset obsignare peccatum, expiare iniquitatem, & adducere justitiam sempiternam, Daniel. 9. vers. 24. hominem; ut pati & mori posset. Sine sanguinis effusione enim nulla fit remissio, Hebr. 9. vers. 22.

4. Scala distinctos habet gradus: sic Servator noster à primo conceptionis gradu paulatim altius ascendit, donec reseat ad dexteram Dei Patris, super omnem principatum, & potestatem, & virtutem, & dominationem, & omne nomen, quod nominatur non solum in hoc seculo, sed & in futuro, Eph. 1. v. 20. 21.

II. *Ratione benefacti.* Beneficia enim incarnationis sunt

1. *Cœli referatio*, quod propter peccata clausum erat. Genes. 3. vers. 24. Sed hodie cœlum referatur & panditur. *Scala paradisi fracta in Adamo, reparata est in Christo*, ut angeli Dei ascendunt & descendunt super filium hominis. Johan. 1. v. ult.

2. *Patris reconciliatio.* Sicut enim Deus Pater etiam in hac scala apparebat, dum scalæ innixus, promittebat Patriarchæ, quod in semine ipsius cunctæ tribus terræ benedicendæ sint, Gen. 22. v. 18. Sic cœlestis ille Pater erga lapsam genus humanum se declarat, quod futurus sit nobis in patrem, & nos futuri simus ipsi in filios & filias, 2. Cor. 6. v. 16. Christus enim, cujus natalem hodie celebramus, est unus homo in gratia, Rom. 5. v. 15. in quo nos gratificavit Pater. Eph. 1. v. 6.

3. *Angolorum associatio.* Sicut enim

Angeli in scala Jacobarum ascendunt & descendunt: Sic Christus sanctissimam incarnatione suâ acquisivit nobis, quod sancti angeli non ulterius hostes, sed coarservi nostri sint, Apocal. 22. v. 9. in ministerium emissi propter eos, qui hæreditatem capient salutis, Hebr. 1. v. 14. quos non modo in omnibus viis suis custodiunt, Psal. 91. v. 11. sed etiam in morte quoad animam, in sinum Abrahamæ portabunt, Luc. 16. vers. 22.

De summo hoc mysterio in ecclesia agitur, gratiosissimo hoc incarnationis festo, Domini & Servatoris nostri Jesu Christi, quod jam præsens est. Accessum igitur ad Evangelium nostrum facturi, ex instituto, juxta illud considerabimus:

I. *Ἀνθροπολογίαν*, sive *notitiam nostri.*

II. *Χριστολογίαν*, sive *notitiam Christi.*

Sed ut tempori inferviamus, hæc vice priorem duntaxat partem enucleabimus: alteram in sequentem concionem rejecturi.

J. J.

Exegetis.

Omnia quæ filius Dei perfecit, eò spectant, ut propriam nostram imbecillitatem & inopiam consideremus, juxta illud Bernhardi: *Erubescite, superbe civis, Deum se humiliat, & tu te exaltabis?* Idem potius sentiamus in nobis, quod & in Christo Jesu, Phil. 2. v. 5. discentes ab ipso mansuetudinem & cordis humilitatem, Matth. 11. vers. 29.

Discimus autem ex præsentate Evangelio *notitiam nostri*, si examinamus

I. *Impo-*

1. *Impofitum cenfum.* Factum autem eft in diebus illis : exiit edictum à Cæfare Augufto, ut describeretur univerfus orbis. In Græco eft vox ἀπογραφῆς, quæ fignificat describere & annotare, unde nonnulli in eâ opinione funt, quod Imperator Auguftus edictum hoc promulgaverit, non ut pecuniam colligeret, fed ut experiretur, quam dives fubditis effer, quod à Davide quoque factum legimus, 2. Sam. 24. v. 1. Sed *Josephus*, Judaicus ille *Historiographus luculenter teftatur, non modo nomina fed & facultates Judæorum defcriptas fuiſſe, & quodlibet caput dimidio ſiclo æſtimatum, hoc eſt, ut Lutherus noſter in margine explicat: quarta parte floreni.*

Hoc non adeo culpandum: dum enim Magiſtratus pro lege & grege vigilat, laboriſt ſtipendio aliquo dignus erit. Rom. 13. v. 4. ſeqq.

Hic examinet ſe Magiſtratus, an non interdum hac in parte modum exceſſerit, & ſubditos novo & intolerabili cenſu, & iniquis tribulis gravaverit: Sed & ſubditi ſeſe probent, an illud, quod Magiſtratus ex re & vero debetur, cenſum, tributa, vectigalia, ſine tergiverſatione & mormuratiõne, animo ſpontaneo & a quo erozaverint.

Hic locum habet illud Poetæ:

Ilic in intra muros peccatur & extra.

Uerterthan umd Obrigkeit/
Fehlen hierin beyderſeit.

Quod Magiſtratus concernit, hi non amplius contenti eſſe volunt lana: fed oviculas nonnunquam plane deglubunt. Exemplo Rehabeam, 1. Reg. 12. v. 14. & Joas, 2. Chron. 36. v. 3. Ezech. 19. v. 3.

Exempla Juliani Apoſtatae, Nicephori Phocæ, aliorumque in profanis Hiſtorius obvia ſunt.

Antigonus Lacedæmoniorum rex, adeo avidus erat pecuniæ, ut omnem occaſionem captaret, quomodo à ſubditis exprimeret. Cum quis eum ideo objurgaret & moderationem ſuaderet, quod & Alexander Magnus, Rex potentiſſimus fuerit, qui tamen multo mitiorem ſe exhibuerit, reſpondebat: *Ille metebat Aſiam, ego ſtipulas colligo.*

Sic adhuc hodie Magnates abutuntur ſubditis ſuis, dum ſibi perſuadent, licere ſibi cum iis pro arbitrato agere. Sed perperam ſentiunt. Non enim abſoluti ſunt Domini, ſed excelfo excelfior eſt cuſtos, Eccleſiaſt. 5. v. 7.

Cum *Antigonus* civitatibus Aſiæ uno anno geminum tributum imponeret, graviffimo conquerebantur ideo, & Hybreas nomine omnium ajebat: *Si potes uno anno biſ tributum exigere, duas etiam aſtates, & duos autumnos in uno anno nobis effice.* Si Hybreas hic, noſtro hoc tempore viveret, quid diceret, ubi non ſemelſtri, ſed ſingulis menſibus, quin & ſeptimanis tributum exigitur? Sanguisugæ dux ſunt filix, dicentes: affer, affer, Prov. 30. v. 15. Sed grande hoc eſt peccatum: Panis egentium, vita pauperum eſt: qui defraudat illum, homo ſanguinis eſt, Sir. 34. v. 25.

Sed & à parte ſubditorum magnus defectus eſt. Inveniuntur enim, qui nihil reatum putant, quod Magiſtratus ordinar, & quando cenſus, tributum, aut vectigal ali- quod exigitur, maledictorum, convitiõrum & calumniarum finis non eſt, non perpendentes, quod emolumentum Reip. ita exi-

E gat,

gat, ut fub tutela Magiftratus, quietam & tranquillam vitam agamus, in omni pietate & honeftate, 1. Tim. 2. v. 2.

Accidit aliquando, ut *Romani cives ad-
verfus Senatam infurgerent*, quod ipsis in exigendis tributis modum excedere videretur: Propterea relinquebant Urbem, & montem quendam occupabant: Nimis hoc periculofum videbatur, ideo Agrippa Menenius egrediebatur ad illos, recensens ipsis fequentem apologum: Membra humani corporis gravabantur aliquando de stomacho, quod ipfe otiofus omnia consumeret, quæ ipsa acquirerent, ideo confilium capiebant, in pofterum fe alia via rem aggressuro esse, manus fc. non amplius laborare, dentes non masticare, pedes & omnia alia membra quiescere debere, ut stomachus deprehenderet, non omnia sibi tribuenda. Paucis vero diebus interjeftis, manus & pedes debilitabantur, & totum corpus enervabatur, quia stomachus nullum cibum digerere & illis communicare poterat. Hoc audito, aliter sentiebant, intelligentes, quam necessaria stomachi sustentatio foret, & haud inviti quisque pro modulo suo, erogabant, hinc factum, ut brevi pristinae salutis restituerentur.

Haud inconcinna est hæc comparatio. Sicut enim omnia membra à stomacho alimenta & sustentationem habent: Sic etiam subditi omnem, si à Deo discefferis, salutem habent à Magiftratu, ut unusquisque sub vite sua, & sub ficu sua habitare, & benedictione Dei in quiete frui queat. 1. Reg. 4. v. 25.

Sicuti autem quodlibet in corpore humano membrum, quod suum est, peragere debet in commodum stomachi, quo deinde

cibum digerere, & cuilibet membro vires suppeditare possit: Sic decebit subditos, Magiftratu præposito ultro tribuere, quod ipsis ex æquo debetur, ut res publica in flore conservetur. Fecerunt id Josephus & Maria, ut Evangelium testatur: ecqui ergo nos hic eximeremus? Omnis anima potestatibus supereminentibus subdita sit. Rom. 13. v. 1.

Hæc doctrina per-necessaria est. Quamvis enim non defint, qui non de tempore esse arbitrentur, dum præfens festivitas alium locum communem, consolatione refectum exigat. Sciant tamen quod census non temere in Evangelio mentio facta sit, sed Spiritus Sanctus hoc ipso indicavit, quid Iesulo recens nato acceptum ferre debeamus.

Israëlitis in Ægypto vehementer afflicti, Moses succurrebat, qui liberabat eos. Exod. 3. v. 11. Nos meliorem & præstantiorem redemptionem, accepimus per Christum, qui dedit semetipsum pro nobis, ut nos redimeret ab omni iniquitate, & mundaret sibi populum peculiarem, zelotem bonorum operum, Tit. 2. v. 14. Quando itaque magni census & tributa nobis pendenda veniunt, consolari nos possumus, quod tantum temporalia concernat, quæ relinquenda in mundo sunt, Psalm. 49. v. 18. Spiritualem census Christus pro nobis exsolvit, dum donavit nobis omnia delicta, & delevit, quod adversus nos erat, Chirographum, Col. 2. v. 14. Hæc grato animo revolvenda sunt: Si enim filius vos liberaverit, vere liberi estis. Joh. 8. v. 36.

Porro discimus *notitiam nostri*, si consideramus:

II. *Natum infantulum.* De Maria enim in

in Evangelio dicitur: Peperit filium fuam primogenitum; & pannis eum involvit, & reclinavit eum in præfepio. Angelus quoque ad Paftores ait: Et hoc vobis fignum, invenietis infantem pannis involutum, & pofitum in præfepio.

Potuillet Meffias in perfefta viri ftatura fe exhibere, uti Adam & Eva: fed aliter placuit ipfi, in hoc quoque fratribus fuis familis factus, Hebr. 2. v. 17.

Nihil eft in terra jucundius quam infantulus, in cunabulis & lectulo requiefcens. Nihil blandius! nihil amicabile! fi forte ad iram provocetur, facile in gratiam redit, modo amice eum eo converferis. Jefulus recens natus, haud aliter nobis videri debet, qui non venit, ut horrorem incutiat, fed hic & in æternum exhilaret.

Mofes eft terribilis, & vultu aultero præditus, maledictos enim pronunciat omnes, qui non omnia, quæ in lege fcripta funt, implent, Deut. 27. v. 26. Sed Salvator nofter recens natus, apparet in forma amabilis & fuaviffimi infantuli: propterea non metuemus ipfum, fed cum læticia accedentes, infantulum è cunis arreptum osculemur juxta inftitutionem Davidis, Pfalm. 2. v. ult. *Hoc confolatione pleniffimum eft.* Interea an fam habemus, infirmitatem nofttram agnofcendi: Nemo enim noftm vir nafcitur, fed omnes in utero matris fingimur, ibique quali captivi tene-
mur norem menses, inter ftercora & urinas, ut Bernhardus loquitur: quin læpius accidit, ut homo in utero materno vitam finiat, sepultus ante, quam natus: Si partus appropinquet, mater dolens clamat in doloribus fuis, Efa. 26. v. 17. præfertim fi ufque ad partum venit, & virtus non eft parien-

di. Efa. 37. v. 3. unde læpiufcule foetu aut æger & imbecillis, aut mortuus in lucem editur. Quin non raro accidit, ut matres cum infantibus expirent, & homo in homine fe pulchrum inveniat experientia teftè, ut non immerito piæ matri-familias conquerendum, cum Rebecca: Si mihi fic futurum erat, quid necelle fuit concipere: Gen. 25. v. 22.

Et fi hæc omnia non contingant, fed homo fanus, & feliciter ex utero materno egrediatur, tamen creatura adeo miferabilis eft, ut inter omnia animalia miferior non inveniat.

1. *Ratione paupertatis.* Omnes cæteræ creaturæ, habent munimenta fua, quibus fe fe adversus omnes incommoditates defendere & tueri queant, *cortex ambit arborem, penna tegit volucrum, pifcem squama operit, lana ovem induit, pilus jumenta veftit, concha eft tudinem excipit, folus homo inermis nafcitur & nudus*, ut Hugo loquitur. Hinc Jobus ait: Nudus egressus fum de utero matris meæ, & nudus revertar illuc, Job. 1. v. 21.

2. *Ratione infirmitatis.* Projicitur enim ex utero, Pfalm. 22. v. 11. & jacet inquinatus in fanguine fuo, Ezech. 16. v. 6. nec tantis viribus pollet, ut in pede stare manu reclinare, aut caput erigere, ne dicam, ambulare, valeat. In his multa animalia eum antecellunt. Gallinæ pullus vile eft animalculum, fed vix tefta egressus, movet fe & difcurrit. Idem faciunt porcelli, vituli, & alia animalcula. Ino vermes atque thermides movent fe rependo: homo vero, quo reponitur, jacet: & longius ad fe erigendum, standum, & ambulandum

dum tempus requirit: Quin sapius evenit, ut dum stare & ambulare discit, gravi lapsu ex improviso lædatur, & per omnem vitam claudus incedere teneatur, uti Mephiboseth, 2. Sam. 4. v. 4.

3. *Ratione calamitatis.* Ideo mundum primo à nativitate intuitu, lachrymis salutat. Lachrymare enim prima nostra vox est, in lachrymis nascimur, cum lachrymis deferrimur in sepulchrum. Hinc Salomo: primam vocem similem omnibus emisi plorans: in involumentis nutritus sum, & curis magnis. Nemo enim ex regibus aliud habet nativitate initium, Sap. 7. v. 3. & seqq.

Hæc omnia Iesulus recens natus nativitate & incarnatione sua sanctificavit, dum communi & usitato pariendi modo, ut naturalis mulieris filius in hunc mundum natus est, pauper & ærumnosus, ut textus indicat, peperit filium suum primogenitum: & pannis eum involvit, ut reclinavit eum in præsepio. Hinc Lutherus in Postilla Ecclesiastica: Non possumus Christum adeo profunde in naturam & carnem trahere, ut non consolationem nobis pariat: ideo, quod gratiæ adversum non est, ipsi & matri ejus non denegandum: Qui Deus gratiam suam præclarius exhibere potuisset, quam quod adeo profunde carni & sanguini se immergit, ut etiam quod in natura secretum est, non contemserit, & naturam eo loco maxime honoret, ubi in Adamo & Eva, maximum opprobrium subiit. Wir können Christum nicht so tieff in die Natur und in das Fleisch ziehen / es ist noch tröstlicher: Darum / was nicht wider die Genad ist / sol man seiner und seiner Mutter Natur gar nichts ablegen: Wie hätte

te Gott seine Güte herrlicher können zeigen / denn daß er sich so tieff in das Fleisch und Blut sencke / daß er auch die natürliche Heimlichkeit nicht verachtet / und die Natur an dem Ort auß allerhöchste ehret / da sie in Adam und Eva auß allerhöchste zu schanden worden ist. Hinc canit Ecclesia:

Qui clauditur nullo ambitu,
Matris quiescit in sinu,
Factus puellus parvulus,
Qui cuncta servat maximus.

*Qui semper obte-
pbat
Sine maris dicitur
hic factus parvulus
Qui cuncta servat
unig.*

Den aller Weltkreiß nie beschloß /
Der ligt in Marien Schoß /
Er ist ein Kindlein worden klein /
Der alle Dinger hält allein.

Denique *notitiam nostræ* discimus, quando consideramus

III. *Angelorum hymnum.* Simulac enim celestis nuncius, qui sine dubio Archangelus Gabriel fuit, Pastoribus Bethlemiticis bonum nuncium attulit, & dixit: Ne timeatis, vobis enim hodie natus est Salvator, qui est Christus in civitate David. Subito quoque facta est cum Angelo multitudo militiæ celestis, laudantium DEUM & dicentium: Gloria in excelsis DEO, & in terra pax, & hominibus beneplicitum.

Hoc artificiosissimum est Tricinium. Discantur triplici constans; est enim i. *Vox glorificantium*, nempe in primo versiculo, ita sonante: Gloria in excelsis Deo.

Protoplasti honorem Dei ambiverant dum non contenti eâ conditione, in qua constituerat eos Deus, instinctu Satanz

de fructu vetito comederant, perfuadentes fibi, fe fimiles Deo futuros, Gen. 3. v. 5. Hoc Jefulus recens natus expiavit, fanctiffimâ incarnatione fuâ, & tanquam alter Adam reparavit, quod primus Adam in paradifo perdiderat, Rom. 5. v. 18.

Nunc Deus viciffim agnofcitur & celebratur, quod fit *Deus benigniffimus*, qui proprio filio non pepercerit, fed pro nobis omnibus tradiderit illum, Rom. 8, 32. *Veraciffimus*, qui verba fua impleverit, & fecerit redemptionem plebi fuâ, Luc. 1. v. 68. *juftiffimus*, qui fine fatisfactione hominem in gratiam recipere non potuerit; fed filius ejus antè homo fieri, & juftitiæ Dei, fatisfacere debuit, factus unus ille mediator Dei & hominum, qui feipfum dedit pretium redemptionis pro omnibus, 1. Tim. 2. v. 5. 6. *fapientiffimus*, qui mirabile confilium inierit de falute noftrâ, & magnificaverit fapientiam, Efa. 28. v. ult. æternâ redemptione inventa, Hebr. 9. v. 12. *Omnipotentiffimus*, cujus dextera omnia mutare poffit, Pf. 77. v. 11.

Hoc cum fanctis Angelis celebremus, dicentes: Non nobis Domine, non nobis, fed nomini tuo da gloriam, Pfalm. 115. verf. 1.

2. *Vox gratulantium*, fic enim porrò canunt: Pax in terris, quò ipfò intelligitur pax confeientia, quæ exuperat omnem fenfum, Phil. 4. v. 7.

Antè nil nifi inimicitia erant inter Deum & homines: peccata enim nos & Deum noftrum diviferant, Efa. 59. v. 2. Sed natus hic puerulus, pacis virens oleæ folium attulit, unde princeps pacis vocatur, Efa. 9. v. 6. Hanc fidem hodiè fancti Angeli publicè proclamant, ut certi fimus, Deum non amplius irafci: fed futu-

rum nobis in patrem, & nos ipfi in filios & filias, 2. Cor. 6. v. 16.

3. *Vox bene ominantium*. Et hominibus beneplacitum.

Antè abominabiles Deo eramus in fanctiffimis ejus oculis, Gen. 6. v. 5. Sed poftquam Chriftus carnem noftram induit, & nos Patri reconciliavit, in Chriftum filium fuum credentes mirificè amat; in fanctis, qui funt in terra ipfi omne beneplacitum, Pfal. 16. v. 3. Deliciae meæ cum filiis hominum, Prov. 8. v. 31. Eph. 1. v. 6.

Hic teipfum proba, an debitâ animi lætitiâ, Deo cœlefti Patri, pro incarnatione filii fui gratias egeris, & hymnos de nativitate Chrifti folatii pleniffimos, domi & in templo fideliter perfonneris. Non dubito, quin insignis ofcitantia apud plerofque inveniatur.

Hic audimus, fanctos Angelos noftros Præcentores effe, quidni nos cum iisdem fonora voce intonaremus? Non enim filius Dei Angelos, fed femen Abrahæ adfumfit, Hebr. 2. v. 16. parvulus natus eft nobis, & filius datus eft nobis, Efa. 9. v. 6. hæc tanta gloria eft, dicente Luthero, ut Angelus optaret fe hominem effe: quidni nos cum fanctis Angelis caneremus:

Soli Deo fit gloria,
Laus pro benignitate:
Quod nulla tangant nos mala,
In hac fecuritate.
Favore nos fovet Deus,
Pax alma floret fortius,
Ceffante iniquitate.

Allein Gott in der Höh sey Ehr!
Und Danck für feine Genade!
Darum daß nun und nimmermehr!
Uns rühren kan kein Schade:

E 3

Ein:

*In caelis Deo gloria
Et pro favore gratias
Quod jam non, nec in
Secula
Nos tangant ulla cla-
des.
In nobis Deo compla-
cat,
Aeterna pax jam ob-
lineat
jam oes libes
lenit*